

Aan de lidorganisaties van de NVR

Betreft: Voortgang wetgeving partneralimentatie,
Nota van Wijziging - 5 jaar blijft uitgangspunt.

10 mei 2017

Beste vrouwen,

Geheel onverwacht kwam de dag voor de verkiezingen de langverwachte Nota van Wijziging over de initiatiefwet partneralimentatie uit.

Hierin worden twee voor vrouwen belangrijke wijzigingen teruggedraaid, namelijk de grondslag van partneralimentatie (blijft voortdurende solidariteit) en de berekening van de hoogte van de partneralimentatie (via de zgn. tremanormen). Dit zijn belangrijke wijzigingen, die zijn aangebracht door de stevige lobby o.a. vanuit de expertgroep van de NVR en de WOUW.

Een derde punt, namelijk het terugbrengen van de partneralimentatie van 12 jaar tot 5 jaar, blijft gehandhaafd. Hierop zijn twee uitzonderingen aangegeven, namelijk partneralimentatie totdat het jongste kind 12 jaar is en 55+ vrouwen die meer dan 15 jaar getrouwd zijn krijgen tot de AOW-leeftijd alimentatie. Aan deze Nota is opmerkelijk weinig aandacht besteed in de pers.

Vrouwen denken heel verschillend over partneralimentatie, met opmerkingen van 'het wordt tijd dat vrouwen voor zichzelf gaan zorgen', tot 'wordt het langer dan 12 jaar?' Ook bij de NRV worden deze meningen geventileerd.

Actuele vraag

De vraag is: leggen we ons neer bij het terugbrengen van de partneralimentatie naar 5 jaar of wordt de bestaande wet gehandhaafd die uitgaat van 12 jaar?
Wat is het uitgangspunt van deze wet en is dat realistisch?

Uitgangspunt van de wet: iedereen economisch zelfstandig

De initiatiefwet gaat ervan uit dat voldoende inkomen verdienen voor je levensonderhoud de norm hoort te zijn. En voor zover dit nog niet het geval is, dat deze wet vrouwen zal aanzetten economisch zelfstandig te worden.

Dit is echter wensdenken van de initiatienemers van de wet, want de praktijk wijkt nog altijd veel af van het uitgangspunt. De helft van de gescheiden vrouwen is anno 2017 niet in staat, door allerlei factoren, om voldoende inkomen te verwerven. Immers 33 procent zit in de bijstand en 17 procent ontvangt (aanvullende) partneralimentatie.

Wat zijn de belangrijkste negatieve effecten voor vrouwen van het wetsvoorstel?

- Bepaalde groepen vrouwen zullen onevenredig hard gepakt worden bij het terugbrengen van de partneralimentatie naar 5 jaar. Het zijn vaak laagopgeleide vrouwen en vrouwen met een migranten achtergrond.
- Het overheidsbeleid moet eerst de voorwaarden scheppen vóórdat ze de eis kan stellen aan alle vrouwen van economische zelfstandigheid. Bij het huidige beleid zadelt de overheid vrouwen op met een dubbele belasting, namelijk zorg, huishouden én betaald werk. Het belangrijkste punt hierbij is een gelijke verdeling van al het werk over vrouwen en mannen.
- Bij dit alles komt dat als we niet protesteren tegen 5 jaar, er over 10 jaar een wet wordt voorgesteld dat er helemaal geen partneralimentatie wordt betaald. We zijn dan toch allemaal economisch zelfstandig?

Wat kunnen we doen?

We vinden dat deze wet pas kan worden aangenomen, als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. Dus gelijke verdeling van zorg en huishouden over partners, evenveel vaderschapsverlof als moederschapsverlof, gelijke beloning, etc.

Daarbij komt dat de rechter nu al de ruimte heeft om een partneralimentatie korter dan 12 jaar uit te spreken, en door deze ruimere tijd meer maatwerk kan leveren.

We hopen dat de NVR als geheel en de lidorganisaties afzonderlijk zich met deze opvatting kunnen verenigen. Het schrijven van brieven aan commissieleden en Tweede Kamerleden heeft invloed, dat hebben we het afgelopen jaar gemerkt,

Met vriendelijke groet,

Marjan Nieuwenhuis,
Namens de Studiegroep Economische Zelfstandig van de WOUW
www.economischzelfstandig.nl

PS. Deze brief is niet volledig. In de ingediende wet staan nog meer voorstellen die nadelig uitpakken voor vrouwen maar niet genoemd zijn in deze brief. Zie verder op de website. Ook juridisch zijn er nog punten uit te zoeken.

Deze informatie kan later aan geïnteresseerden worden gemaild en zal op de website gepubliceerd worden.

Bijlage. Wat zijn belangrijke belemmeringen voor economische onafhankelijkheid?

Een aantal factoren zijn van belang om voldoende inkomen te verwerven. Het maakt daarbij niet uit of de wet uitgaat van 5 of 12 jaar partneralimentatie.

Dit gaat o.a. over de volgende punten.

1. Het keukentafelgesprek

Centraal in het zgn. keukentafelgesprek staat dat partners in een vroeg stadium afspraken maken over de verdeling van zorg, huishouden en betaald werk, vóórdat er een besluit wordt genomen dat een van beide minder uren betaald gaat werken. Hierbij is het van belang dat vrouwen beter opkomen voor zichzelf. Voor mannen is het ook van belang om hier goed naar te kijken om te vermijden dat ze naderhand partneralimentatie te moeten betalen en dat later hun kinderen niet in armoede opgroeien. Deze 'onderhandelingen' op microniveau zijn misschien wel het moeilijkste onderdeel van deze hele discussie rondom partneralimentatie. Het vergt een ingrijpende mentaliteitsverandering van beide partners gezien de lange historie van de traditionele rolverdeling van zorg en betaald werk tussen vrouwen en mannen in Nederland.

2. Rol van de overheid

De overheid kan de ongelijke rolverdeling tussen vrouwen en mannen verminderen o.a. door de kinderopvang vanaf jonge leeftijd beter te regelen, het vaderschapsverlof wettelijk te regelen en gelijk te stellen aan het moederschapsverlof, te bepalen dat bedrijven de lonen van vrouwen en mannen gelijk moet trekken, niet als vrijblijvende aanbeveling maar op straffe van een boete.

Daarnaast zijn van belang het ontbreken van voldoende 'grote' banen, juist in sectoren waar veel vrouwen tegen een toch al laag uurloon werken, en het tegengaan van ouderen discriminatie op de arbeidsmarkt. Ook bij de negatieve beeldvorming en stereotypering van vrouwen in reclame en media kan de overheid ingrijpen.

3. Opleiding is van invloed op de mate van economische zelfstandigheid; migrantenvrouwen

Volgens de laatste cijfers heeft 75 procent van de hoogopgeleide vrouwen (WO en HBO) voldoende inkomen om van te leven en tegenover 25 procent van de lager opgeleide vrouwen. Ook hier speelt het verschil in verdiensten per uur mee: een hoger opgeleide vrouw kan met 28 uur voldoende inkomen verwerven, een lager opgeleide vrouw niet. De gevolgen van een wetwijziging naar 5 jaar partneralimentatie zijn voor migrantenvrouwen en laag opgeleide vrouwen ingrijpender dan voor hoogopgeleide vrouwen, ze komen 7 jaar eerder in de bijstand.

4. Nieuwe argumenten: doenvermogen, vaderschapsverlof

Het impliciete uitgangspunt van deze wet is dat partners voldoende 'doenvermogen' hebben om de consequenties van besluiten aan het begin van een relatie te overzien. Volgens een recent rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) is het doenvermogen bij 2,5 miljoen mensen in Nederland echter onvoldoende aanwezig. Dit is niet alleen bij laagopgeleide mensen het geval, óók bij hoogopgeleiden, zeker in stresssituaties. Te weinig doenvermogen, in mindere mate aanwezig bij jonge vrouwen, belemmert hen om voldoende voor hun eigen belang op te komen. Uit onderzoek in de Scandinavische landen blijkt dat het wettelijk vastleggen van enkele maanden vaderschapsverlof de positie van vrouwen verstevigd binnen hun relatie en bij werkgevers.